

1909
-
1989

**TELOVÝCHOVNÁ JEDNOTA
LOKOMOTÍVA ŽOS SNP MARTIN - VRÚTKY**

**NOSITEĽ VYZNAMENANIA
ZA ZÁSLUHY O VÝSTAVBU**

**OSEMDESIAT ROKOV
ORGANIZOVANÉHO ŠPORTU
VO VRÚTKACH**

Telovýchovná jednota Lokomotíva ŽOS Vrútky
nositeľ vyznamenania Za zásluhy o výstavbu

*Osemdesiat rokov
organizovaného športu
vo Vrútkach*

1909—1989

ISBN 80—900414—0—X

Vážení priatelia!

Telovýchovná jednota Lokomotíva ŽOS Vrútky si v tomto období pripomína významné jubileum - 80 rokov organizovaného športu vo Vrútkach. Bolo to v roku 1909, keď sa po prvý raz v histórii Vrútok objavila organizácia športovcov, ktorá sa významnou mierou zapísala do spoločenského života Vrútok. Za osemdesiat rokov sa vystriedalo v telovýchovnej jednote veľa funkcionárov, ktorí neľutovali svoj voľný čas, ba mnohokrát ani prostriedky. Práve vďaka aktivite, v mnohých prípadoch dnes už neznámych ľudí, funkcionárov i športovcov, naša TJ dosiahla mnohé úspechy a môže sa pochváliť aj reprezentantami či už v plávaní, hádzanej, gymnastike, futbale, lyžovaní alebo v kolkocho.

V súčasnosti naša telovýchovná jednota v snahe naplňovať uznesenia VII. zjazdu ČSZTV sa zameriava na ďalšie zvyšovanie úrovne masovej telovýchovy. Vo svojej činnosti sa opiera aj o významný dokument, ktorý bol prijatý predsedníctvom ÚV KSČ a federálnou vládou ČSSR v podobe Programu ďalšieho rozvoja telesnej výchovy, športu, turistiky a brannej výchovy.

Táto publikácia, ktorá sa Vám dostáva do rúk, nemohla v plnom rozsahu zachytiť a spomenúť mená všetkých športovcov a obetavých funkcionárov, ktorí rozvíjali vrútocký šport. Našou snahou bolo aspoň v kocke priblížiť život a vývoj vrútockého športu a vzdať hold všetkým, ktorí sa o rozvoj vrútockej telovýchovy zaslúžili. Nech táto publikácia slúži nielen ako pamätník na roky minulé, ale aj ako príklad pre nastupujúce generácie športovcov a funkcionárov k ďalšiemu skvalitňovaniu športovej činnosti a rozvoju telovýchovného hnutia!

Ing. Ján Weiss
predseda TJ Lokomotíva ŽOS Vrútky

Z histórie organizovanej telovýchovy vo Vrútkach

Výstavbou Košicko-bohumínskej železnice v polovici 19. storočia, podobne ako aj výstavbou železničných dielní v roku 1874, sa významne zmenil ráz dovtedy pokojných Vrútok. Kým v roku 1869 mali Vrútky len 915 obyvateľov, v roku 1910 to už bolo 6700 obyvateľov. Výstavba Košicko-bohumínskej železnice a trate Vrútky-Zvolen podnietili aj otvorenie kameňolomu na Dubnej skale a píly, a tak spolu s potrebou povozníkov na odvoz materiálu, vzniklo veľa pracovných príležitostí. Z okolia dochádzalo do práce asi 50 percent robotníkov a furmanov, a pri železnici už pracovalo asi 2500 robotníkov. Takto sa Vrútky stali nielen významným železničným uzlom, ale vďaka vyspelosti robotníckej triedy aj významným centrom rozmáhajúceho sa robotníckeho hnutia, ktoré neskôr dosiahlo celo-

slovenskú pôsobnosť. Veď Vrútky boli medzi prvými mestami, kde bola založená sociálnodemokratická strana, ale aj odborová organizácia a vývoj robotníckeho hnutia, osobitne udalosti z decembra 1920, podnietili zvolanie zjazdu marxistickej ľavice a založenie komunistickej strany. Do tohto hnutia a jeho ďalšieho vývoja patria aj členovia prvého telovýchovného spolku vo Vrútkach - Rutkay torna club (RTC).

Bolo to 15. mája 1909, keď sa podvečer vo Feldmannovej kaviarni na Dolných Vrútkach zišlo asi tridsať Vrútočanov a po vzore mladých ľudí z Kláštora pod Znievom, kde vznikol prvý športový klub v okrese, založili športový klub aj vo Vrútkach. Prvým predsedom RTC bol zvolený Bartolomej Kvanduk, podpredsedom bol zvolený Štefan Darula, tajomní-

kom Ernest Tesár a zapisovateľom Kornel Völpel. Ešte v ten rok mal RTC 68 platiacich členov. Pretože v tom čase bol športový klub len v Kláštore pod Znievom, športové zápolenie RTC sa spočiatku obmedzovalo len na tohto partnera. Medzi prvých hráčov Vrútok patrili Štefan Darula, Július Tesár,

kach aj prvé všeobecné športové vystúpenie. Po slávnostnom sprievode od železničnej stanice po ihrisko na Klčovaniách sa pretekalo v okružnom behu, skoku vysokom, skoku ďalekom, vrhu guľou a zápasení. Vyvrcholením bol futbalový zápas.

Postupne sa futbalový oddiel vy-

*Členovia FRTJ –
cvičenci
„Manínskej
skladby“ pri
40. výročí FRTJ
vo Vrútkach
v roku 1961*

Ján Darula, Ondrej Kišš, Ján Minárik, Tivadar Gorilovič, Ľudevít Janoušek a ďalší.

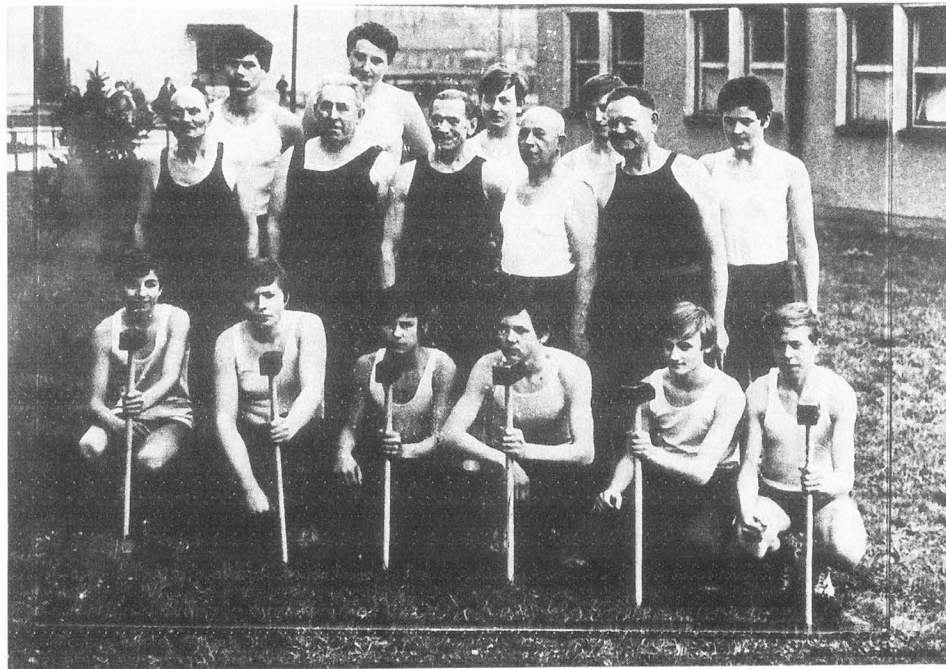
V auguste sa uskutočnilo vo Vrútkach

pracoval na vysokú úroveň. Svedčia o tom aj úspešne zohraté zápasy s takými klubmi ako PTE Bratislava, ETVE Prešov, LAFC Lučenec, DIOS Győr a ďalšie.

RTC však už vtedy okrem futbalového oddielu registroval aj oddiely zápasia, cyklistiky, hádzania ušiakom, čo bol predchodca dnešného kladiva a turistický oddiel.

Obdobie 1. svetovej vojny sa nepriaznivo prejavilo aj v stagnácii športového života Vrútočanov. Členovia

li aj v protivojnovom hnutí. Po skončení vojny, po rozpade Rakúsko-Uhorskej monarchie a vzniku Československej republiky, dochádza ku zmenám aj v telovýchovnej organizácii. Ruttkaytorna club je premenovaný na Robotnícku telovýchovnú jednotu - RTJ. Vznikli nové športové organizácie Sokol,

Časť vrútockých federátov s mladými cvičencami pri 50. výročí FRTJ v roku 1971

a funkcionári RTC, ako napríklad Juraj Šťastný, Štefan Darula, Miloš Veselý, Ján Darula, Július Tesár, Teodor Augustíny a ďalší, aktívne vystupova-

Športový klub ŠK Vrútky a Klub československých turistov a lyžiarov. Boli to organizácie, ktoré združovali najmä robotníkov a preto nemali priazeň

vrchnosti. Buržoázia naproti tomu podporovala športové spolky Junák, Orol a Makabi.

Jednotlivé športové organizácie mali svoje zameranie. FRTJ, Sokol, RTJ sa zameriavali predovšetkým na základnú telesnú výchovu, ŠK Vrútky, ŠK Rudá Hviezda Vrútky zase na futbal, hádzanú

nie. Súčasný plavecký oddiel má svoje základy v Červenom kríži, ktorý sa po vytvorení Československej republiky zameriaval na rozvoj plaveckva.

Aj keď základy organizovanej telovýchovy sa vo Vrútkach položili v roku 1909, badateľný rozvoj organizovaného športu sa zaznamenal až po

Clenovia Čs. klubu turistov a lyžiarov pri veľkonočnom výstupe na Kriváň v roku 1927

a ďalšie športy. Spartakovi skauti práce a Klub čs. turistov a lyžiarov sa zameriavali na organizovanie zimnej a letnej turistiky a na lyžova-

vytvorení Československej republiky. Podobne ako pri vývoji revolučného hnutia na Slovensku, majú Vrútky významné postavenie aj v rozvoji orga-

nizovaného športu. Veď už 4. septembra 1921 tu usporiadali prvé vystúpenie s programom, ktorý si pripravili na Manínsku spartakiádu. Cvičili všetky kategórie - od žiakov až po ženy a mužov. V roku 1922 bola v Brne Krajínska spartakiáda a generálka na ňu sa uskutočnila 18. júna 1922

pekný štadión a dychová hudba sprevádzala všetky prosté cvičenia. Podujatie sa vydarilo a Vrútočania odchádzali do Brna s vlastnou hudbou mimo-riadnym vlakom. Odvtedy sa Vrútočania zúčastnili v podstate všetkých významných verejných telocvičných vystúpení, pretože boli svojou aktivitou

*Družstvo plavcov
v roku 1934*

práve vo Vrútkach. Do bohatej vrútockej histórie sa zapísala ako "Vrútoc-ké Maniny". Členovia FRTJ vedení Ju-rajom Šťastným a ďalšími, vybudovali

a vystúpeniami známi po celej republike.

Podiel a zásluhu Vrútok na rozvoji masových telovýchovných vystúpe-

ní ocenil aj ÚV ČSZTV, ktorý TJ Lokomotívu Vrútky poveril organizovaním osláv 40., 50. a 55. výročia založenia FRTJ na Slovensku. Na týchto oslavách cvičilo v spoločenských skladbách do päť tisíc cvičencov.

Veľkú zásluhu na ďalšom rozvoji masového cvičenia vo Vrútkach mali

a uplatnili sa aj ako cvičitelia, alebo aktívni cvičenci. Medzi významných organizátorov spoločných cvičení patrili Stanislav Dušek, Jaroslav Brzobohatý, Ing. Karel Sedláček, Ing. Karel Cvek, Zdeno Gruntmann, Antónia Gruntmannová a ďalší. V tomto čase sa najmä z iniciatívy Ing. Karo-

Družstvo dorastencov hokejového oddielu sa v roku 1957 prebojovalo do finále majstrovstiev Slovenska, kde skončilo na druhom mieste

občania, ktorí sa po vytvorení Československa prisťahovali do Vrútok z českých krajov. Mali už skúsenosti z organizovania spoločných vystúpení

la Sedláčka, Karola Cveka a Zdenka Roubala začalo s budovaním Sokolovne. Okrem významných českých cvičiteľov Františka Sádlika, Jaroslava Brzobo-

hatého, Oľgy Nechvátalovej a Valérie Pribylovej sa do telovýchovného hnutia postupne zapájali aj Vrútočania Marta Országhová, Oľga Lukašíková, Koloman Ruttkay, Šimon Záthurecký, Pavol Žalman a ďalší. Aj preto Sokol, až kým ho vláda Slovenského štátu nerozpustila, dosiahol v rozvoji zá-

ľudí. Tak bol založený odbor lyžovania a dokonca aj krasokorčuľovania, no po krátkom čase však zanikol.

Základ príjmov robotníckych športových klubov v tom čase pochádzal z organizovania kultúrno-spoločenských podujatí, ako napríklad z organizovania spoločenských zábav

*Účastníci
dorasteneckej
ligy ľadového
hokeja v roku
1966*

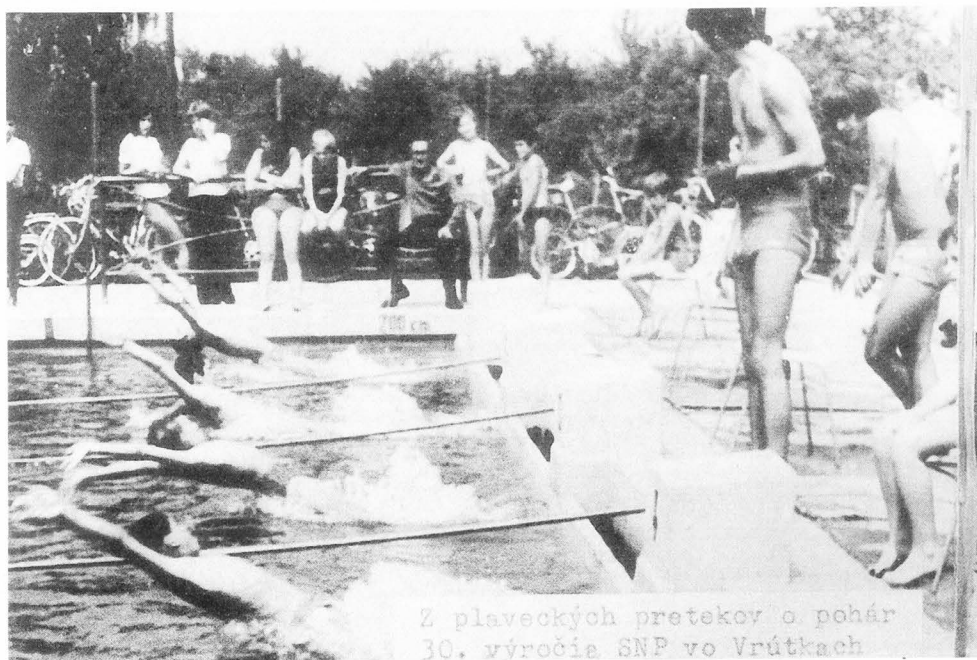
kladnej telesnej výchovy najväčšie úspechy. Okrem toho funkcionári Sokola pružne reagovali aj na vznik oddielov a odborov podľa záujmu mladých

v prírode, ale aj z inscenovania divadelných predstavení.

Po vzniku prvej športovej organizácie vo Vrútkach v roku 1909 sa

vytvorili nové možnosti najmä pre organizovanie robotníkov. Zo začiatku ich snahu o organizovanie podporovali aj predstavitelia štátnej moci, lebo predpokladali, že keď robotníci budú organizovaní v telovýchovnej organizácii, nebudú venovať pozornosť svojmu sociálnemu postaveniu, že bude aj

lizovali ich názory preberaním skúseností iných robotníckych organizácií a utvárali sa vodcovské osobnosti nielen športového, ale aj robotníckeho hnutia vôbec. Dokazujú to aj udalosti v roku 1919, ktoré boli motivované nielen novými medzinárodnými štátoprávnymi zmenami, ale aj VOSR. Ohnis-

menej rebélií, pominie nebezpečenstvo štrajkov a demonštrácií. Opak bol však pravdou. Práve na spoločných schôdkach a stretnutiach sa kryšta-

kom revolučnej aktivity bola Dielňa, pretože tu boli predáci robotníckeho hnutia, a zároveň aj športovci, ktorí išli príkladom ostatným členom telo-

výchovnej organizácie. Preto revízny inšpektor vo svojom hlásení Bratislavskej sédrii musel napísať, že sa bojí vypočúvať, alebo zatknúť Juraja Šťastného a ďalších predákov robotníckeho hnutia, lebo hrozí vypuknutie štrajku na celej Košicko-bohumínskej železnici. Okrem iného napísal: ... "Vrútky sú centrom boľševizmu a protivládnej agitácie. Dokonca aj organizácia Sokola, ktorú čs. ústredie neuznalo, pod rúškom spoločenskej činnosti pestuje boľševizmus..." Členovia Sokola sa zúčastnili aj na oslavách 1. mája v roku 1923, kedy bol položený aj základný kameň výstavby robotníckeho domu vo Vrútkach. Na túto stavbu, ktorá bola postavená zo zbierok robotníkov, prispeli aj športovci. Sokol ani v ďalších rokoch nezaprel svoju triednu podstatu a politickú príslušnosť a v období slovenského štátu bol spolu s ostatnými pokrokovými organizáciami zakázaný a rozpustený. Oficiálnu podporu dostala športová organizácia Orol, ktorá sa hlásila k nacionalizmu a klerikalizmu. Jej činnosť však stagnovala a hoci mala futbalový oddiel, dosahovala len priemerné výsledky; v rokoch

1939 - 1945 sa značne obmedzila činnosť odboru základnej telesnej výchovy.

Po oslobodení Československa v roku 1945 členovia bývalého Sokola, v spolupráci s mládežníkmi, obnovili činnosť odboru základnej telesnej výchovy. Po februári 1948 sa vytvorili podmienky pre rozvoj telovýchovy. Vznikla jednotná organizácia Sokol a v roku 1952 po vytvorení štátneho výboru pre telesnú výchovu a šport si železničiari založili svoju dobrovoľnú športovú organizáciu.

Počas osemdesiatich rokov trvania organizovaného športu a telovýchovy vo Vrútkach dosiahli Vrútočania veľa úspechov aj v celoštátnom meradle. Viaceré úspešné odbory či oddiely zanikli, iné vďaka popularite svojho športu trvajú dodnes a dosahujú pekné výsledky. Je to napríklad ženská hádzaná, kolky, šach alebo stolný tenis. Vrútočania vďaka aktívnemu odboru ZRTV dosiaľ nechýbali ani na jednom vystúpení Československej spartakiády. Takisto turisti nechýbajú ani na jednom zraze alebo dôležitom turistickom výstupe. Istý čas sa pri odbore ZRTV rozvíjala

športová gymnastika. Dorastenecké družstvo úspešne reprezentovalo nielen Martinský okres, ale aj vtedajší Žilinský kraj. Niektorí z nich (Babiš, Weiss a Lupták) sa dostali do širšej nominácie reprezentačného družstva. Gymnastická činnosť zanikla aj z dôvodu zdĺhavej prestavby Soko-

oddielu skvalitnila najmä vďaka modernému poňatiu cvičenia. Skvalitnením cvičiteľskej činnosti sa zvýšila aj členská základňa. V roku 1982 mal odbor ZRTV len 69 členov, z čoho bolo 49 dospelých. V roku 1985 sa do nácviku spartakiády zapojili muži i ženy. Okrem miestnych, okrskových a okres-

lovne. Na určitý čas stagnovala aj činnosť odboru ZRTV. Jeho činnosť sa znova obnovila po zrekonštruovaní telocvične. V posledných rokoch sa práca

ných vystúpení sa zúčastnilo sedem mužov a dvanásť žien aj vystúpenia v Prahe. O skvalitnení práce odboru ZRTV svedčí aj to, že v roku 1988 mal od-

diel dovedna 134 členov, z toho je 52 dospelých.

Medzi oddiely, ktoré nenašli pre svoju trvalú činnosť a existenciu vhodné podmienky patrili aj oddiel Ľadového hokeja. Založený bol v roku 1934, no najväčšie úspechy dosiahol až koncom 50. a v 60. rokoch. V roku 1956 sa na majstrovstvách Slovenska umiestnili dorastenci na druhom mieste. Družstvo mužov v roku 1957 získalo titul majstrov Žilinského kraja. Činnosť v oddiele sa aktivizuje v roku 1962, kedy nad oddielom prevzalo patronát Železničné odborné učilište. Dorastenecké družstvo od začiatku dosahovalo pekné výsledky. Zamerali sa na výchovu vlastných hráčov, ktorí do učilišťa prichádzali z okolitých dedín i okresov. Vďaka starostlivosti a odbornému vedeniu vyšli z tohto oddielu takí hráči, akými boli Jozef Ďuris, Ján Frolo, Jozef Grajciar a ďalší, ktorí neskôr úspešne pôsobili v TJ ZŽS Martin a SNL. Ľadový hokej sa stretol s veľkými, až neprekonateľnými prekážkami. Chýbala umelá ľadová plocha, ale aj priestory na letnú prípravu a finančné prostriedky na prepožičiavanie ľadových plôch na majstrovské zápasy.

Ľadová plocha sa pripravovala vo dvore Sokolovne, kde cez letné mesiace nachádzali svoje športoviská volejbalisti a hádzanári. To viedlo nielen ku stagnácii Ľadového hokeja, ale aj jeho zániku. Telovýchovná jednotka a vedenie Stredného odborného učilišťa železničného sa však usilujú o vybudovanie umelej ľadovej plochy v areáli SOUŽ, a tak možno už v budúcom roku sa podmienky pre činnosť Ľadového hokeja zlepšia.

V roku 1948 sa utvorili podmienky pre organizovanie volejbalu, ktorý sa dovtedy hrával v dielenskom parku len rekreačne. Vďaka mimoriadnej aktivite členov TJ sa vo dvore Sokolovne upravilo volejbalové ihrisko. Pozoruhodné výsledky volejbalisti dosahovali v rokoch 1950 - 1955, kedy družstvá mužov a žien bojovali v krajských súťažiach. Administratívnym zásahom boli však zo súťaží vylúčení, pretože nemali dorastenecké družstvá. Tento unáhlený zásah riadiaceho orgánu, ale aj nezaujímajúce o tento šport a nevyhovujúca telocvičňa zapríčinili stagnáciu a aj napriek viacerým pokusom sa volejbalový oddiel už nepodarilo obnoviť.

V súčasnosti sa síce hráva súťažný volejbal pod hlavičkou ŽOS, no jeho úroveň je skôr rekreačná, pretože nie sú vytvorené dostatočne vyhovujúce priestorové možnosti.

Vo Vrútkach sa hrával aj basketbal. Študenti martinského gymnázia, kde mal basketbal dlhoročnú tradíciu, vytvorili pri TJ družstvo a neskôr aj družstvo dorasteniek. Hoci úsilie a záujem o tento šport vo Vrútkach bol, neboli vytvorené dostatočné priestorové a materiálne podmienky. Chýbala predovšetkým vyhovujúca telocvičňa. Treninky, ako aj zápasy sa konali v malej telocvični Sokolovne - jeden kôš bol na malom stojane na javisku a druhý zase zavesený na balkóne. Autové čiary boli tesne pri stenách telocvične. Basketbal vo Vrútkach zanikol v súvislosti s rekonštrukciou telocvične.

Kulturistický oddiel pracoval vo Vrútkach len krátko a to od polovice 70. rokov. Úzko spolupracoval s CZV SZM pri ŽOS Vrútky. Mladí záujemci o tento šport si v priestoroch Klubu mládeže ŽOS Vrútky vybudovali vlastnú náraďovňu a posilovňu v hodnote viac ako desaťtisíc korún. Po

sľubných začiatkoch však oddiel zanikol zrušením Klubu mládeže, čo nebolo najšťastnejšie riešenie, pretože kulturizmus poskytoval mladým ľuďom priestor na svoju sebarealizáciu, upevňoval morálno-vôľové vlastnosti a umožňoval im racionálne využívať voľný čas.

Aj keď niektoré športy zanikli, je to mizivé percento oproti tomu, čo Telovýchovná jednota Lokomotíva ŽOS Vrútky v súčasnosti organizuje. Aj preto treba pripomenúť športy a aspoň niektorých funkcionárov, trénerov a hráčov, ktorí sa svojou obetavou prácou pričínili o to, že aspoň na čas našli vo Vrútkach živnú pôdu také športy ako boli kulturizmus, volejbal, basketbal, vzpieranie, atletika, ľadový hokej a krasokorčuľovanie. Napríklad Ladislav Jesenský ešte aj dnes vychováva hokejovú mláď pre TJ ZŤS Martin. Ľudovít Jaššík, Ján Bobrovský a Július Gella sa zase pričínili o vznik a úspešné pôsobenie basketbalového oddielu. Maximilián Kamenár, Vladimír Chladný, Jaromír Jochymek a ďalší boli zase volejbaloví nadšenci. Vďaka všetkým menovaným i nemenovaným funkcionárom, trénerom,

ktorí svojím obetavým prístupom v skromných podmienkach povzniesli vrútocký šport. Celé športové dianie vo Vrútkach rástlo a padalo spolu s nimi.

Organizovaná telovýchovná činnosť vo Vrútkach musela počas svojej osemdesiatročnej histórie prekonávať nejedno úskalie. Jej funkcionári boli za svoje presvedčenie neraz prenasledovaní a prišli aj chudobné roky neúspechov. Počas osemdesiatich rokov však vždy čestne hájili záujmy pracujúcich. Organizovaním športovej a telovýchovnej činnosti umožňovali svojím členom plnohodnotné využívanie voľného času. Celá táto obetavá činnosť bola ocenená v roku 1974, kedy prezident republiky Ludvík Svoboda udelil Telovýchovnej jednote Lokomotíva Vrútky vysoké štátne vyznamenanie Za zásluhy o výstavbu.

Od roku 1979 sa činnosť telovýchovnej jednoty podstatne stabilizovala, aj keď sa vyskytujú problémy, ktoré musia funkcionári TJ riešiť. Najväčšie problémy sú materiálneho charakteru, pretože pokryť také široké spektrum športovej činnosti a zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov nielen na vlastnú športovú

činnosť, ale predovšetkým na údržbu a prevádzku telovýchovných zariadení, ako plaváreň, futbalový štadión, hádzanársky štadión, si vyžaduje veľa zariadení a funkcionárskeho elánu.

V roku 1981 sa plánovala výstavba umelej ľadovej plochy, a preto aj telovýchovná jednota rákala s vytvorením oddielu ľadového hokeja, no výstavba umelej ľadovej plochy sa oneskoruje. Výbor telovýchovnej jednoty venuje veľkú pozornosť aj aktivitám svojej členskej základne. Výročná konferencia v roku 1983 konštatovala, že aktivita členov jednotlivých oddielov nie je na dostatočnej úrovni a preto im uložila prehodnotiť svoje členské základne. Kým v roku 1983 mala telovýchovná jednota spolu 795 členov, po prehodnotení aktivity členov v roku 1984 to už bolo len 707 aktívnych členov, z čoho bolo 62 trénerov, 42 rozhodcov; činnosť zabezpečoval a organizoval 70-členný funkcionársky aktív. Aj keď sa počet členov znížil, práca telovýchovnej jednoty sa skvalitnila.

V roku 1981 sa začala písať história púťavého podujatia - Silvestrovského behu zdravia, ktorý sa beží

z Vrútok cez Lipovec a Kľačany znova do Vrútok. Kým na prvom ročníku tohto behu sa v roku 1981 zúčastnilo 15 pretekárov, v roku 1982 to už bolo 65 pretekárov. O systematickej práci výboru telovýchovnej jednoty svedčí aj umiestnenie v socialistickej súťaži - každý rok sa umiestňuje do tretieho miesta.

Rok 1984 bol pre vrútockú telovýchovnú jednotu kritický, čo sa najväčšmi prejavilo vo futbalovom oddiele, ktorý prakticky od júna pracoval bez výboru - odstúpil z neho predseda a niektorí členovia. Problémy sa hromadili. Nedarilo sa riešiť najmä materiálové nedostatky a finančná situácia bola veľmi ťažká. Najhoršie však bolo, že telovýchovná jednota zostala aj bez morálnej podpory. Aj napriek týmto problémom TJ žila, jej členovia pracovali, športovali. Oddiely si pomáhali a kríza sa, okrem futbalového oddielu, pri iných oddieloch prejavila len okrajovo. Preto konferencia, ktorá sa uskutočnila 15. marca 1985, veľmi kriticky poukázala na nedostatky. Hoci sa jej ich nepodarilo vyriešiť, ukázala aspoň cestu, po ktorej sa musí v ďalších

rokoch uberať. Rok 1985 môžeme považovať za prelomový. Výbor telovýchovnej jednoty sa rozšíril z jedenásť na pätnásť členov a jej predsedom sa stal Ing. Ján Weiss. Zároveň bolo prijaté opatrenie - spracovať plán ďalšieho rozvoja telovýchovnej jednoty vo Vrútkach. Okrem toho sa uskutočnilo závažné rokovanie medzi výborom TJ a hospodárskym vedením podnikov vo Vrútkach, a tak telovýchovná jednota pribrala k svojmu názvu Lokomotíva aj názov ŽOS, čo je najväčšia organizácia, ktorá sa aj zároveň stáva jej hlavným sponzorom.

Nasledujúca konferencia už konštatovala, že sa pomery, okrem futbalového oddielu, už konsolidovali. V tomto roku mala telovýchovná jednota dovedna 692 členov, z toho 395 dospeľých. Výbor TJ aktívne rieši problémy, ktoré pred nich kladie život. Vďaka dobrým vzťahom a najmä podpore nielen ŽOS, ale aj ČSD a MsNV Martin, telovýchovná jednota svoje zariadenia a športoviská buduje ako nikdy predtým. Stavia sa moderná kolkáreň, ktorá je tesne pred dokončením, dokončila sa stavba Športhotela a šatní haldzanárskeho oddielu, začala sa gene-

rálna oprava futbalového ihriska, opravilo sa kúpalisko, pripravuje sa nový lyžiarsky vlek na Piatrovej a veľa práce vykonali aj tenisti pri výstavbe steny a oplotenia, ale aj hádzanári pri údržbe svojho areálu. To je však už súčasnosť života Telo- výchovnej jednoty Lokomotíva ŽOS Vrútky, ktorá má v súčasnosti 870 členov, z toho je 428 dospelých.

Na členskej základni sa jednotli-

vé oddiely podieľajú takto:

Hádzanársky odd.	222 z toho 77 dosp.
Futbalový odd.	118 z toho 49 dosp.
Kolkársky odd.	23 z toho 23 dosp.
Lyžiarsky odd.	69 z toho 49 dosp.
Plavecký odd.	109 z toho 63 dosp.
Šachový odd.	30 z toho 23 dosp.
Tenisový odd.	36 z toho 22 dosp.
Stolnotenisový odd.	21 z toho 15 dosp.
Turistický odbor	108 z toho 45 dosp.
Odbor ZRTV	134 z toho 52 dosp.

Kolkársky oddiel

V súčasnosti má najlepšie materiálne a priestorové podmienky kolkársky oddiel, ktorý vďaka iniciatíve a aktivite svojich členov vytvoril v akcii "Z" moderný kolkársky stánok - šesť dráhovú kolkáreň s automatickým stavačom kolkov. Hoci kolkársky oddiel začal pracovať až po oslobodení, tradícia kolkárskeho športu vo Vrútkach siaha už do obdobia predmníchovskej Československej republiky, kedy sa kolky hrávali pre zábavu v jednodráhových kolkárňach v bývalej Sokolovni, v Domovine - dnes Klub rušňového depa a v železničných dielnach. Tieto kolkárne postupne chátrali, až boli asanované. Vďaka iniciatíve pracovníkov Dielni, ktorí položili základ dnešného kolkárskeho oddielu, zostala v prevádzke len kolkáreň v Železničných opravovniach a strojárňach. Najskôr to bola drevená jednodráhová kolká-

reň, v roku 1947 ju rekonštruovali na dvojdráhovú a bez väčších úprav slúžila súťažnému športu bezmála štyridsať rokov.

Pomerne široká základňa priaznivcov tohto športu, mladých i starších, umožnila v roku 1948 vytvoriť kolkársky oddiel Sokol železničiari Vrútky. O založenie kolkárskeho oddielu sa zaslúžili predovšetkým Martin Martinček, ktorý bol prvým predsedom oddielu, ďalej kapitán družstva Štefan Chinoracký, tréner Rozinský, ale aj vedúci družstva a komisie pre mládež Vojtech Kubatka a ďalší. Uznanie za to, že sa tento šport mohol pestovať v dielenskej záhrade až do súčasnosti patrí vedeniu podniku, ktoré kolkárom umožnilo nielen tu trénovať, ale aj odohrávať svoje majstrovské zápasy. Významnou postavou kolkárskeho športu vo Vrútkach je Vojtech Kubatka,

Chlapci, prosím
dávati
gratulaci!

Kupci nehnou
že jsme tu tak
vypovědi!

Konečně
mám ligu
budem hrát!

Chlapci
mate roční
mesto v bečii!!!

Jožinko,
co nevíš
v tomto tušiš?
Mlynářek
na maso letí
v kachličce mluví
tvoje maso.

Lenko pohň,
lebo máš šach
kvalifikáciu.

Maťanko nerozmýšľaj
aťat mamička není
doma je v Turci Tentach
a ty v brne!!

Kamamati moji
zoberite ma medzi
seba lap došlo
ma silamato!

No nie je
Maťanko!!

A kde hráme?

Kvadrakovi
Blahutovi
Boskovi
Kmeťovi
Cigerovi
Jakubčíkovi
Zizákovi
Plančákovi
Luntákovi
Křáťákovi
Košťákovi
Janosíkovi

Neberu, neberu hlavu
ne, aby vrazil
v konciach moje
silky

ktorý bol ako aktívny hráč aj významným funkcionárom. Vo výbore oddielu bol od jeho založenia: od roku 1956 bol plných 20 rokov jeho predsedom. Od roku 1950 bol v riadiacom orgáne a podieľal sa na rozvoji tohto športu na Slovensku. Od roku 1976 je predsedom oddielu Ján Plavucha.

svedčí o vysokej zanietosti funkcionárov. Obetavá práca funkcionárov aj hráčov prinášala úspechy. Napríklad v rokoch 1966 - 1972 hralo družstvo v druhej lige. V roku 1972 sa stali jej víťazmi a vybojovali si postup do prvej celoštátnej ligy, kde úspešne pôsobili až do roku 1979. Bolo to ob-

*Družstvo
kolárov v roku
1970*

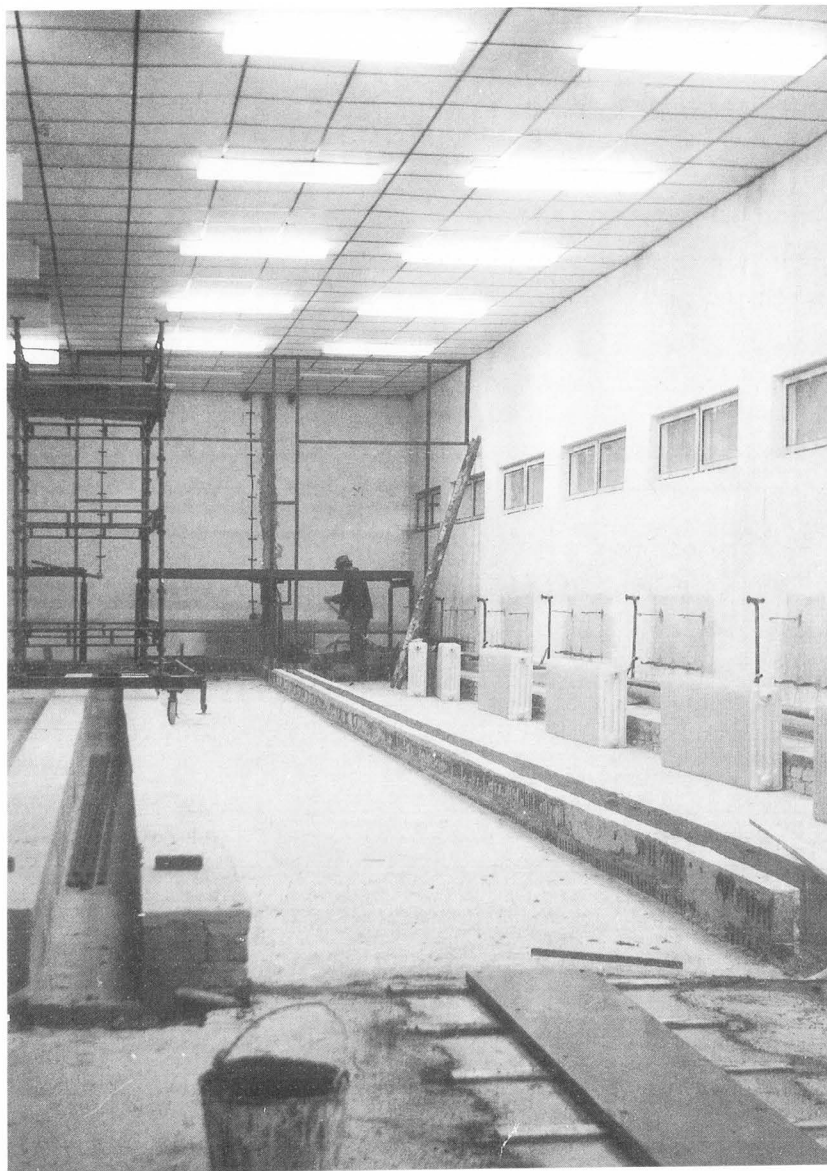
Hoci boli podmienky pre činnosť kolkárov najmä za posledných 10 - 15 rokov veľmi náročné, funkcionársky káder bol mimoriadne stabilizovaný, čo

dobie veľkých úspechov, o ktoré sa pričínili všetci hráči, najmä však V. Bačiak, S. Blahuta, J. Boškay, V. Kubatka, J. Svitač, J. Kmeť, J. Ja-

kubček, O. Žídzik, J. Plavucha a M. Ľupták. V roku 1979 po reorganizácii súťaže kolkári zostúpili do majstrovstiev kraja, no hneď v nasledujúci rok si znova vybojovali postup do prvej SNL, kde boli do roku 1984. O ten-

to úspech sa už pričínili aj ženy K.Šmalová, S.Hudecová, Ľ.Dvorská a Háyeková. Pekné výsledky dosiahli aj v súťažiach jednotlivcov a v dorasteneckých súťažiach. Družstvo dorastencov dosiahlo najvyššie úspechy v ro-

Šťastný, Rudolf Lehman, Emil Hirt, Štefan Darula, Alexander Sucháč a mnohí ďalší. Bolo to obdobie veľkých ideálov, ale aj nadšenia, skromnosti a pracovitosti. Hráči si z vlastných úspor kupovali kopačky, skladali sa na dresy, lopty, upravovali si ihriská. No neboli to len hráči, ktorí hýrili

zasiahla aj do rozvoja futbalu, a tak sa začali ozývať hlasy za zlúčenie klubov ŠK a ŠK Rudá Hviezda. Zlúčenie sa uskutočnilo v roku 1927, kedy vznikol nový klub s názvom FC Vrútky, ktorý nadväzoval na predchádzajúce dobré výsledky vrútockého futbalu. Futbal bol v tom období veľmi popu-

*Futbalové
družstvo v roku
1964*

aktivitou, za príklad im slúžili aj funkcionári. Veď v tom období bolo vo Vrútkach registrovaných až 35 rozhodcov futbalu. Hospodárska kríza vážne

lárny a o zápasy bol veľký záujem. Na majstrovské zápasy do Komárna, Nových Zámkov, Spišskej Novej Vsi, Ružomberka, Košíc a ďalších miest boli dokon-

ca vypravované osobitné mimoriadne vlaky pre priaznivcov vrútockého mužstva. Hoci v tom období v školách zakazovali svojim žiakom hrať futbal, mládež si zakladala vlastné mužstvá podľa časti Vrútok kde bývali, ako napríklad družstvo Čachovského radu, Dolných Vrútok, Kominárskej

rastencov FC Vrútky. V tridsiatych rokoch, kedy sa futbalové mužstvá začali posilňovať hráčmi z iných miest, Vrútky si pozvali za trénera bývalého hráča Sparty Praha Staněka. V roku 1933 vrútočania mali k titulu majstra župy veľmi blízko. No získali ho až o rok neskôr (1934), kedy vy-

Futbalové družstvo v roku 1966

kolónie, Mexika a podobne. Upravovali si vlastné provizórne ihriská, kde sa odohrávali ozajstné futbalové zápasy. Z nich sa potom utvárali družstvá do-

hrali všetky zápasy. Stali sa bez konkurencie majstrom župy a postúpili do novoutvorenej Slovensko-Podkarpatsko-Ruskej divízie spolu s Trenčínom

a Zvolenom. Aj tu dosahovali dobré výsledky a umiestňovali sa v prvej polovici tabuľky. V tom čase odchádzali z Vrútok porazená aj družstvá, ako boli ŠK Bratislava, Nemzeti Budapest, Atilla Miškolc, Šalgotarián. Dokonca KAC Košice, vtedajší víťaz maďarského futbalového zväzu odišiel s porážkou 8:0 ! V tomto období sa vo Vrútkach vystriedalo viac hráčov. Všetci sa pričínili o dobré meno vrútockého futbalu.

Politické udalosti v rokoch 1938 - 1939 nepriaznivo ovplyvnili aj vývoj vrútockého futbalu. Bola vytvorená Slovenská liga a Vrútky sa dostali do zložitej situácie, pretože mnohí hráči boli českej alebo maďarskej národnosti a tak museli z Vrútok odísť. Jozef Húšťava a Ján Hála odišli do Bohemiansu Praha, Karol Humpál do vtedajšieho Zlína, Vojtech Andrášik odišiel do Portugalska, Štefan Seidl bol vyhostený do Maďarska a Jozef Hochleutner odišiel do Viedne. Naproti tomu prišli do Vrútok hráči, ktorí po odstúpení časti územia Maďarsku boli nútení opustiť východné Slovensko. Medzi nimi boli aj Štefan Sekerka, bratia Holmovci, Scheferovci, Anton

Janák, Ladislav Škovira a ďalší. Vrútky hrali v Slovenskej lige a dosahovali pekné výsledky; ich najväčším súperom v boji o prvenstvo bol ŠK Bratislava.

Po vypuknutí Slovenského národného povstania mnohí hráči a funkcionári odišli bojovať do povstaleckej armády. Z vrútockých športovcov v SNP položili svoje životy Jozef Šucha, Jozef Hadrbolec, Ján Leník, František Beneš, Rudolf Pribyla, Pavol Kajnok, Jozef Jelšík, Jozef Genda a Ladislav Remenčíak.

V roku 1957 sa uskutočnila reorganizácia riadenia telovýchovného hnutia - bol vytvorený Československý zväz telesnej výchovy a vo Vrútkach vznikla Telovýchovná jednota Lokomotíva Vrútky. Podstatne sa zlepšili najmä materiálne podmienky pre rozvoj športu. To malo byť hlavným motívom pre sústavné zlepšovanie aj športovej úrovne vrútockého futbalu. Očakávania sa však nesplnili. Kým v roku 1946 Vrútky bojovali o účasť v prvej lige, už v roku 1956 bojovali o udržanie v druhej lige. V rokoch 1962 - 1964 hrali vrútockí futbalisti v divízii a v roku 1964 zostúpili do 1.A triedy.

O rok neskôr síce postúpili do novozriadeného Oblastného majstrovstva kraja, no to však bol vrchol čo družstvo dosiahlo. V roku 1968 sa začalo s prestavbou škvárového ihriska na trávnaté a začalo sa hrať na provizórne upravenom ihrisku v Priekope, ktoré však nevyhovovalo vyšším súťažiam. Klesla tréningová morálka a aj funkcionársky aktív už nebol taký zapojený ako v minulosti a tak mužstvo zostúpilo. Nedostatkom bolo aj to, že sa začali až priveľmi často striedať tréneri a funkcionári.

Posledné desaťročie je poznačené, ak nie poklesom kvality vrútockého futbalu, tak jeho stagnáciou a kolísavými výkonmi. V roku 1982 mal oddiel 172 členov a v pravidelných súťažiach zapojených päť družstiev. Mužstvo mužov "A" si vybojovalo postup do majstrovstiev kraja, kde hrali aj obidve dorastenecké družstvá. Hneď po roku však znova zostúpilo. Úroveň sa nezlepšila ani výmenou trénera a hráčskymi posilami. Rok 1984 bol pre futbalový oddiel azda najmenej úspešný. Ihrisko bolo, bez zveličovania, jedno z najhorších v okrese. Veľké problémy, ktoré sa oddielu nedarilo riešiť,

zapríčinili stagnáciu výboru, dokonca aj jeho rozpad. Od júna existoval oddiel prakticky bez výboru. Hráči vďaka trénerom a vedúcim družstiev len trénovali a hrávali majstrovské zápasy. Aktivita a hlavne disciplína prudko klesali. Problémy futbalového oddielu musel riešiť výbor TJ, no tiež sa mu to nepodarilo. Na výročnej schôdzi bol zvolený nový výbor, ktorý však tak isto neunesol ťarchu problémov, a tak predseda a niektorí členovia výboru, ani nie po roku, odstúpili. Mužstvo mužov zostúpilo až do 2. triedy, ktorú riadi okres. Do výboru futbalového oddielu bol kooptovaný Ing. Ivan Záhturecký, ktorý sa stal predsedom výboru. Vymenili sa aj tréneri a mužstvo sa posilnilo novými hráčmi. Príchodom Ing. Záhtureckého sa skvalitnila práca výboru a najmä sa stabilizoval funkcionársky aktív. Aj keď sa funkcionársky aktív stabilizoval, predchádzajúca kríza zanechala hlboké stopy. Hoci mužstvo mužov znova postúpilo do 1. triedy, udržalo sa v nej len rok a súťaž opustilo a zrejme na dlhší čas.

Hádzanársky oddiel

Hádzaná sa vo Vrútkach začala hrať v dvadsiatych rokoch v ŠK Vrútky, ale hádzanársky oddiel mal aj ŠK Rudá Hviezda Vrútky. Na strednom Slovensku však nevznikla pravidelná súťaž a tak družstvá žien a mužov hrávali len priateľské zápasy. Vrútocké ženy môžeme označiť za priekopníčky ženskej hádzanej. Boli to najmä Alžbeta Kováčová, Gréta Mohlerová, Oľga Blahutová, sestry Emília a Katarína Babišové, Anna Sýkorová, Jolana Hôrková, Štefánia Pudelková, Elza Greissigerová, Božena Farkašová, Emília Štekláčová, Ružena Korinekova, Marta Pfeilmayerová, Mária Pastvajová a ďalšie.

S hádzanou dnešného poňatia sa vo Vrútkach stretávame až v roku 1952, kedy nadšenci pre túto hru Ľudovít Jaššík, Miroslav Jochymek, Ján Klein, Július Geľa, Teodor Kohút, Vojtech Matta a ďalší vytvorili družstvo mu-

žov. O rok neskôr začali pod vedením Emila Kemku, ktorý sa stal predsedom hádzanárskeho oddielu v železničnom odbornom učilišti, súťažne hrať aj družstvá mladších a starších dorastencov. Najmä mladší dorastenci si hneď v prvom roku vybojovali účasť na majstrovstvách Slovenska. Ešte úspešnejší bol rok 1954, kedy získali titul majstra Československa v školskom sektore a medzisektorovom finále skončili hneď za družstvom Prahy. Po prechode do družstva dospelých získali titul majstra Slovenska pre rok 1955 a v nasledujúcom ročníku sa stali účastníkmi prvej ligy. Predovšetkým zásluhou Emila Kemku vyšlo z družstva viac vynikajúcich hráčov, ktorí neskôr obliekali dres Lokomotívy Banská Bystrica, Slávie Prešov i Strojární Martin. Vladimír Seruga sa ako hráč Slávie Prešov dostal až do reprezentačného

družstva ČSR. Naznačený vzostup vrútockej hádzanej narušil odchod niektorých vynikajúcich hráčov do iných oddielov a tak hádzaná vo Vrútkach začala stagnovať. O to úspešnejšie sa začala rozvíjať v Martine.

Veľký záujem mládeže o tento šport začiatkom 60. rokov našiel pod-

mír Zibolen. V roku 1965 boli do súťaže prihlásené po jednom družstve žien, mužov a dorastencov. No riadiaci orgán družstvo žien do súťaže nezaradil, a tak sa toto ambiciózne družstvo onedlho rozpadlo. V roku 1971 prišla ďalšia kríza mužskej hádzanej. Družstvo mužov nemalo dosta-

Takéto boli podmienky pre hádzanú, pokiaľ sa nevybudoval asfaltový povrch

poru výboru telovýchovnej jednoty a tak sa vytvorili družstvá žien aj dorastencov. Novovytvorený oddiel mal do 50 členov a jeho predsedom bol Vladi-

točné hráčske kvality a tak zo súťaže odstúpilo. Vedenie oddielu, ale aj telovýchovnej jednoty položilo hlavný dôraz na výchovu mládeže. Preto o rok

neskôr boli do súťaže prihlásené družstvá dorastencov, dorasteniek a žien. Najmä dorastenecké družstvá svojimi výkonmi presvedčili, že práve v mládeži je sila a budúcnosť hádzanej vo Vrútkach. V roku 1971 bol pri TJ Slávia Ekonom Martin zrušený oddiel hádzanej, a tak družstvá žien a

neckej ligy a dorastenky ich nasledovali o rok neskôr, keď suverénnym spôsobom vyhrali divíziu; predsedom oddielu bol Milan Haliena. Tieto úspechy sú výsledkom aj dobrého trénerského kádra. Veď vo všetkých družstvách boli skúsení hádzanáři a dobrí teoretici. Družstvo dorastencov vie-

dorasteniek prešli do Vrútok. Oddiel získal nielen nový hráčsky káder, ale aj skúsených funkcionárov. Dorastenci už v roku 1973 postúpili do doraste-

dol Milan Galický, družstvo dorasteniek Ing. František Fraйт a žien bývalý aktívny hráč hádzanej Jozef Šimek. V týchto rokoch bol položený zá-

kladný kameň ženskej hádzanej vo Vrútkach. Výbor, ale aj športovci si uvedomovali, že mužská hádzaná má už trvalé korene v Martine, kde sú podstatne lepšie materiálne, priestorové aj kádrové podmienky. Vo Vrútkach je len jedno ihrisko, ktorého asfaltový povrch už nevyhovuje vrcholovej há-

pred každým tréningom i zápasom prichádzajú na ihrisko o hodinu skôr, aby si sami upravili hraciu plochu. Treba ju pozametať, vyhlať vodu, pripraviť hráčske lavičky, skrátka spraviť všetko pre nerušený priebeh zápasu.

V roku 1982 mal oddiel 143 čle-

dzanej. Preto patrí uznanie všetkým dobrovoľným funkcionárom, trénerom, ale aj samotným hráčkam od žiackych družstiev až po ženy, že pravidelne

nov a v pravidelných súťažiach päť družstiev. Družstvo žien, staršie i mladšie dorastenky boli úspešné v SNL, družstvá mladších i starších žiačok

zase v majstrovstvách kraja. Oddiel už v tomto roku pociťoval nedostatok vhodnej plochy, ale nevyhovujúce boli aj šatne a ani ostatné materiálne podmienky neboli na požadovanej úrovni. Chýbali dresy, tenisky, ale aj peniaze na cesty za súpermi počas majstrov-

vďaka zaniu funkcionárskeho aktívu, ako aj samých hráčov. Hádzanársky oddiel patrí k tým málo oddielom v okrese, ktoré poskytujú priestor aj pre ženský kolektívny šport; je to zároveň aj záväzok, aby sa naďalej vytvárali dobré podmienky pre rozvoj ženskej há-

ských súťaží. Aj napriek týmto problémom jednotlivé družstvá dosahovali dobré výsledky a kvalitnými výkonmi sa radili medzi najlepšie oddiely v telovýchovnej jednote. Bolo to najmä

dzanej. V tomto roku sa uskutoční už 18. ročník turnaja o pohár SNP, ktorý si získal veľkú obľubu aj medzi prvoligovými družstvami. Každoročne v auguste, ak to dovoľujú termíny maj-

strovských súťaží, najmä 1. ligy, pričádzajú do Vrútok družstvá zvučných mien, ako MDŽ Bratislava, Plastika Nitra, Košice, Prešov a ďalšie, čo je pre hádzanárske Vrútky veľký sviatok. Do prípravy a organizácie sú zapojené desiatky dobrovoľných funkcionárov,

rástlo viac vynikajúcich hádzanárov, ktoré nielenže našli svoje uplatnenie v prvoligových družstvách Bratislavy, Hlohovca i Šale, ale dostali sa aj do reprezentácie. Patria k nim Eva Pániková, Beata Dadaiová, Ivana Dullová, Lena Mamatejová, Viera Kaňuková,

aby všetky zúčastnené družstvá odchádzali z Vrútok spokojné aspoň tak, ako odchádzajú po turnaji spokojní diváci, fanúšikovia ženskej hádzanej. Za uplynulých 37 rokov nepretržitej existencie hádzanej vo Vrútkach vy-

Beata Záborská a ďalšie.

Odchodom vynikajúcich hráčov do iných oddielov alebo skončením aktívnej činnosti sa káder družstva žien stále mení, čo úrovni hádzanej neprospieva. Mladé hráčky, ktoré prešli z

dorasteneckej kategórie, ich ešte nemôžu plnohodnotne nahradiť. Podobne je tomu aj v družstve dorasteniek, kde je tak isto veľký pohyb hráčok do škôl mimo okres, čím strácajú kontakt so svojím družstvom. Preto výbor hádzanej od výročnej členskej schôdze v roku 1988 nastúpil novú cestu a to cestu systematickej práce najmä so žiackymi družstvami. Od súťažného ročníka 1988/1989 sú v súťažiach prihlásené po dve družstvá mladších i starších žiačok, čím sa vytvorila kvalitnejšia a širšia základňa pre dorastenecké a ženské družstvá. Funkcionári veľkú pozornosť venujú aj styku s rodičmi, ktorých informujú o úspechoch svojich zvereniek, ale aj problémoch, ktoré brzdia ich ďalší športový rast. V súčasnosti sa vďaka výboru telovýchovnej jednoty podstatne zlepšili sociálne podmienky, upravili sa šatne a rekonštruujú sa sociálne priestory. Začína sa výstavba krytého hľadiska pre divákov a musí sa ešte zrekonštruovať asfaltová plo-

cha. Na základe rozhodnutia vrcholových riadiacich orgánov hádzanej sa od ročníka 1989/1990 SNL nemôže hrať na nekrytých asfaltových plochách. Tým sa družstvá hádzanej dostávajú do nevýhody, pretože vo Vrútkach hala nie je k dispozícii. Je tu však perspektíva v športovej hale pri Gymnáziu Vrútky, ktorá by po dostavanií mala slúžiť aj vrútockej hádzanej. Rok 1989 pre vrútockú hádzanú nebol osobitne úspešný. Družstvo starších dorasteniek doplatilo na slabú hráčsku základňu a po rokoch pôsobenia v 1. SNL zostúpilo do krajskej súťaže. Družstvo žien, aj keď suverénne vyhralo majstrovstvá kraja, v kvalifikácii neuspelo o postup do SNL, a tak v budúcom ročníku budú všetky družstvá pôsobiť len v krajských súťažiach. Systematická práca s mládežou je však predpokladom, že sa ojedlo opäť dostanú medzi slovenskú hádzanársku elitu.

Plavecký oddiel

Bohatá základňa
plaveckého
oddielu v roku
1937

Plavecký oddiel bol založený v roku 1932 vďaka úsiliu Československého červeného kríža. V kronike závodu ŽOS Vrútky sa otvorenie vrútočkej plavárne opisuje takto: ..."

čiatkom leta bola vo Vrútkach veľká slávnosť. Zúčastnili sa na nej všetci Vrútočania, aby pri otváraní nového kúpaliska privítali predsedníčku Československého červeného kríža Alicu

Masarykovú a je brata Jána Masaryka. Slávnostný prejav mal vrútocký richtár Karol Kolocsay. Po ňom Alica Masaryková vyzdvihla účasť a zásluhu Vrútočanov na výstavbe plavárne, ktorá bude slúžiť upevňovaniu zdravia občanov Vrútok. Potom slávnostne otvorila užívanie plavárne, z čoho mali naj-

Poriez, ktorý bol zároveň aj predsedom plaveckého amatérskeho zväzu na Slovensku. Všetci funkcionári boli zároveň aj aktívni pretekári. Vďaka zariadenosti funkcionárov, ale aj veľkého záujmu chlapcov a dievčat už v roku 1953 bol vrútocký plavecký oddiel druhý najúspešnejší na Slovensku,

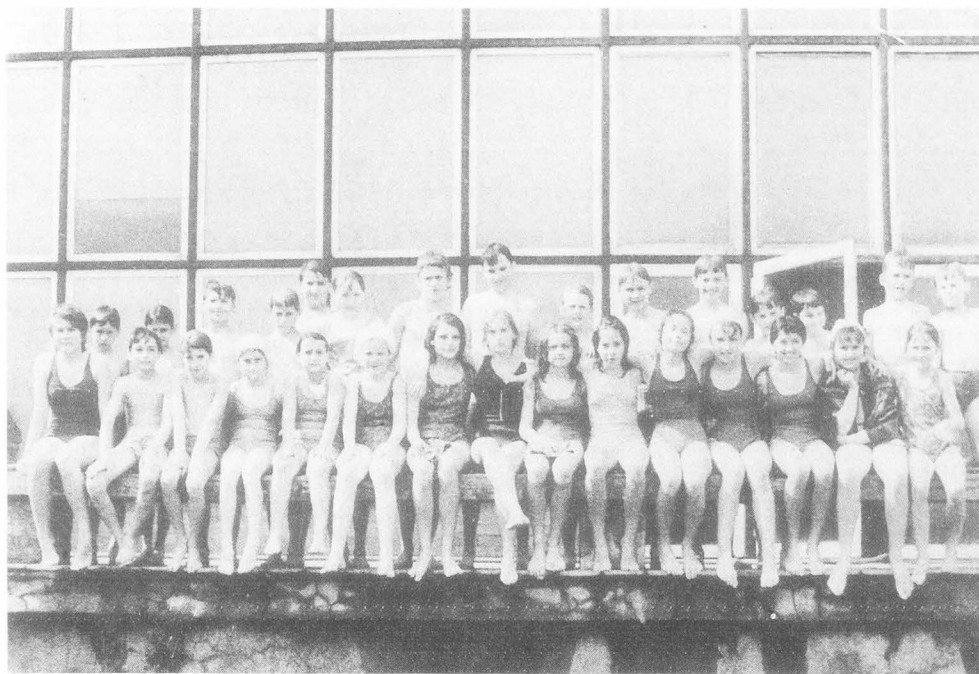
*Úspešné
vodnopólové
družstvo v roku
1953*

väčšiu radosť deti...". Prvým predsedom plaveckého oddielu sa stal dielenský lekár Dr. Viliam Solárik. Vo výbere bol aj Ing. Jozef Vizár a Dr. Emil

hneď po Bratislave. Bola to aj zásluha kvalitného trénera Arpáda Bárthyho z Budapešti. Pravidelne sa konali plavecké preteky a hrávalo sa vodné pólo.

Na plavecké preteky, ale aj na zápasy vo vodnom póle chodil veľký počet divákov, ktorých by im dnes mohli závidieť aj funkcionári futbalového, či iného oddielu. Po roku 1948 plavecký oddiel reprezentoval Žilinský kraj. Rovnako, ako pred 2. svetovou vojnou, hlavný dôraz sa kládol na vodné pólo. Oddiel mal skvelú základňu plavcov,

čatá. Význam vrútockého plaveckého oddielu nie je však len vo vynikajúcich výsledkoch, ktoré v tom čase dosahovali vodní pólisti a plavci, ale najmä v základnom výcviku plávania. Vtedajšia krajská plavecká sekcia, ktorej predsedom bol vrútocký funkcionár Karol Vojtek, spolu s ďalšími funkcionármi plaveckého oddielu, uskutočňova-

ktorí pravidelne reprezentovali nielen Vrútky, ale celý kraj na rôznych súťažiach. Každý rok prichádzali do plaveckého oddielu noví chlapci a diev-

li v mestách Žilinského kraja medzi mládežou základný plavecký výcvik. To bola aj základná myšlienka Alice Masarykovej, ktorú vyslovila pri sláv-

nostnom otváraní plavárne. Postupne vyrastala nová generácia plavcov a funkcionárov. Takmer všetci funkcionári plaveckého oddielu boli aj aktívnymi hráčmi vodného póla alebo plavcami. Postupne sa opravil bazén, vybuďovali sa nové šatne a prezliekárne, uskutočnila sa rekonštrukcia celej plavárne a zabezpečilo sa ohrievanie vody. Po generálnej oprave plavárne v rokoch 1970 - 1971 plavecký oddiel znova nadviazal na svoju predchádzajúcu systematickú prácu. Vytváral podmienky pre rozvoj masového plávania, zvyšoval výkonnosť plavcov aj hráčov vodného póla. Aj v súčasnosti sa však najväčší dôraz kladie na znižovanie plaveckej negramotnosti. Dobrovoľní cvičitelia plávania každý rok zabezpečujú základný plavecký výcvik, hoc tento výcvik malých detí kladie na funkcionárov nemalé nároky, keď pre tento účel zabezpečujú martinskú plaváreň. Za to, že každoročne naučia plávať viac ako

110 detí, patrí vďaka tak funkcionárom, ako aj cvičiteľom.

Plavecký šport si vyžaduje sústavnú a systematickú prípravu po celý rok, preto sa využívajú všetky možnosti zabezpečenia krytej plavárne či už v Žiline, Ružomberku alebo v Martine. Aj vďaka obetavosti funkcionárov oddielu plavecký oddiel žije bohatý život a sústavne dosahuje dobré výsledky, najmä vo vodnom póle. Nezabúdajú však ani na širokú verejnosť. Údržba celého areálu vrútockej plavárne - bazény, šatne, trávnik alebo oplotenie - si každý rok vyžaduje nemalé náklady. Preto každý rok pred príchodom letnej sezóny odpracujú na plavárni do tisíc brigádnických hodín aby sa tu návštevníci dobre cítili. V roku 1982 mal oddiel 65 členov a v súťaži vodného póla dve družstvá. Muži v 1. SNL skončili na štvrtom mieste a dorastenci v majstrovstvách kraja na treťom mieste.

Klub čs. turistov a lyžiarov

Klub čs. turistov a lyžiarov bol založený v roku 1923. Priekopnícku prácu vykonal riaditeľ štátnej meštianskej školy Alojz Tašner, ktorý bol iniciátorom založenia klubu. Základy turistiky a lyžovania mali však dlhšiu tradíciu. Pracovníci Hlavných dielní K-B železnice sa často stretávali po nedeliach na rôznych miestach Malej a Veľkej Fatry. Stretávali sa tu aj so svojimi rodinami, uskutočňovali turistické výstupy na okolité vrchy a rôznymi súťažami si spestrovali výlety. Pri začiatkoch organizovanej turistiky boli Koloman Slavkovský, Emil Hirt, Vojtech Vilhan, Anna Rutkayová a mnohí ďalší. Klub svoju činnosť v začiatkoch zameriaval na organizovanie turistických výstupov, značkovanie turistických chodníkov a tiež na turistické a neskôr pretekárske lyžovanie. Obľúbeným miestom vý-

letov aj lyžiarskych pretekov boli svahy Kľačianskej Magury, a tak nečudo, že onedlho po založení klubu prišla myšlienka na vybudovanie turistickej chaty. Chata bola vybudovaná s veľkou pomocou všetkých aktívnych turistov a lyžiarov. Odmenou im bol vždy len pohľad na krásu slovenskej prírody. Od vzniku slovenského štátu bol klub premenovaný na Klub slovenských turistov a lyžiarov. V roku 1944 fašisti z obavy pred partizánskou činnosťou chatu vypálili, no nevšedný zápal turistov a lyžiarov zvíťazil a po oslobodení chatu na Kľačianskej Magure vlastnými silami znova obnovili. O znovupostavenie chaty sa zaslúžili Jozef Koza, Eduard Varadín, Karol Koza, Dr. Ján Doskočil, Rudolf Vajda, Emil Hirt ml. i st., manželia Barabášovci, Vojtech Vilhan, Franti-

šek Toth, Arpád Farkaš, Július Jelenčík, Anna Janáková, František Pouš, Ľudovít Dostál, Martin Zimen a mnohí ďalší. Súčasne bola na Magure postavená aj malá chata, ktorá slúžila na ubytovanie pri výstupe. Neskôr chatu presťahovali lyžiari na Dlhú lúku, kde im slúži dodnes. Tak bol položený základ vrútockého turistického a lyžiarskeho strediska. Po vytvorení ČSZTV sa v 1963 Klub turistov a lyžiarov rozdelil na odbor turistov a oddiel lyžovania. Hoci bol zvolený nový výbor odboru turistiky, systematická práca začala až roku 1969. Postupne sa odbor turistiky aktívnou prácou vypracoval medzi najaktívnejšie v telovýchovnej jednote. Predovšetkým sa zameriaval na získavanie mládeže. Veľká pozornosť sa venuje práve úprave turistických chodníkov, značkovaniu turistických trás a zabezpečovaniu účasti na turistických zrazoch. Odbor sa vo svojej organizátorskej práci opiera o pomoc pionierskej organizácie SZM, je spoluorganizátorom turistického výstupu mládeže

na Polom, ktorý sa organizuje pri príležitosti osláv oslobodenia našej vlasti. V ich programe nechýbajú ani politicko-kultúrne zájazdy po našej vlasti. V Jasenskej doline si s pomocou lesného závodu vybudovali turistickú ubytovňu, ktorá im slúži na odдых a útulok pri turistických výstupoch na okolité vrcholy Veľkej Fatry.

Postupne sa v turistickom odbore odčlenila skupina pešej turistiky, vysokohorskej turistiky a skupina zimnej turistiky. Podobne ako ostatné oddiely aj turistický odbor dosahuje dobré výsledky najmä vďaka vysokej aktivite svojich členov a funkcionárov. Dnes už nenájdeme ani jedno podujatie celoslovenského charakteru, na ktorom by chýbali turisti z Vrútok. Na každom podujatí svojím vystupovaním šíria dobré meno vrútockej telovýchovy. Azda najobľúbenejším podujatím, ktoré organizujú, je 100 jarných kilometrov a preteky turistickej zdatnosti. Vďaka s. Švorčíkovi však najväčšie úspechy dosahujú v činnosti mladých TOMISTOV.

Lyžiarsky oddiel

Lyžiarsky oddiel pracuje samostatne od roku 1963. Jeho prvým pôsobiskom bola Dlhá lúka na úpäť Kľačianskej Magury, kde si po dobudovaní chaty na Kľačianskej Magure presťahovali malú chatu. Neskôr postavili 1250 m dlhý lyžiarsky vlek, a tak sa vytvorili základné podmienky pre organizovanie výkonnostého lyžovania. Dnes má lyžiarsky oddiel dve lažiar-

ské strediská. Stredisko pod Kľačianskou Magurou na Dlhej lúke slúži výhradne výkonnostnému lyžovaniu od

prípravy, cez tréningy až po organizovanie lyžiarskych pretekov. Ďalšie stredisko je vybudované v rekreačnej

oblasti Vrútok na Piatrovej a slúži rekreačnému lyžovaniu; je tu aj možnosť večerného lyžovania pri umelom osvetlení.

Lyžiarske stredisko pod Kľačian-skou Magurou je už dlho známe kvalitnými pretekmi celoslovenského cha-

poriadajú okresné dlhodobé súťaže v mládežníckych kategóriách. K najúspešnejším pretekárom lyžiarskeho oddielu patrí Ivan Šťastný, ktorý bol v päťdesiatych rokoch viac rokov v reprezentačnom družstve Slovenska. V oddiele boli však aj ďalší vynikajúci

rakteru v obrovskom slalome, keď sa tu uskutočnilo už šesťnásť ročníkov. Z technických dôvodov sa však musel zrušiť už nevyhovujúci vlek typu TURDUS 1000 a tým zanikli aj tieto obľúbené preteky. Napriek tomu sa tu stále

lyžiari, ktorí mu svojimi výkonmi robili dobré meno. Boli to napr. R. Ulbricht, F. Bízík st., M. Darula, bratia Móricaovci, L. Švaňa, M. Markovič, K. Dudášová, D. Hruška, L. Kováč, bratia Barabášovci, sestry Síkorové, ale aj

A.Kostolná, M.Bobrovský a M.Midžiak, ktorí neskôr reprezentovali martinskú TJ ZŤS a vysoké školy, na ktorých študovali. Azda najlepšie výsledky v polovici 60-tych rokov dosahoval Stanislav Novák, ktorý sa v zjazdovom lyžovaní dostal až do československej

nástich družstiev Európy a porazili aj také lyžiarske veľmoci, akými sú Švajčiarsko a iné. Jeho brat Branislav bol v roku 1986 majstrom Stredoslovenského kraja v kategórii dorastencov. V učňovskej olympiáde skončil na 8. mieste a až do odchodu na vojenskú základnú

reprezentácie. K posledným úspešným výsledkom možno zaradiť účasť Františka Bízika ml. v reprezentácii železničiarov ČSSR na pretekoch USIC v Taliansku, kde skončili československí reprezentanti na druhom mieste z tri-

službu sa previdelne zúčastňoval na slovenských a republikových súťažiach. Branisla v Voška v roku 1987 vyhral krajský pohár a zúčastnil sa na majstrovstvách ČSSR. Dobré výsledky dosahoval aj Martin Letrich, ktorý pokrač-

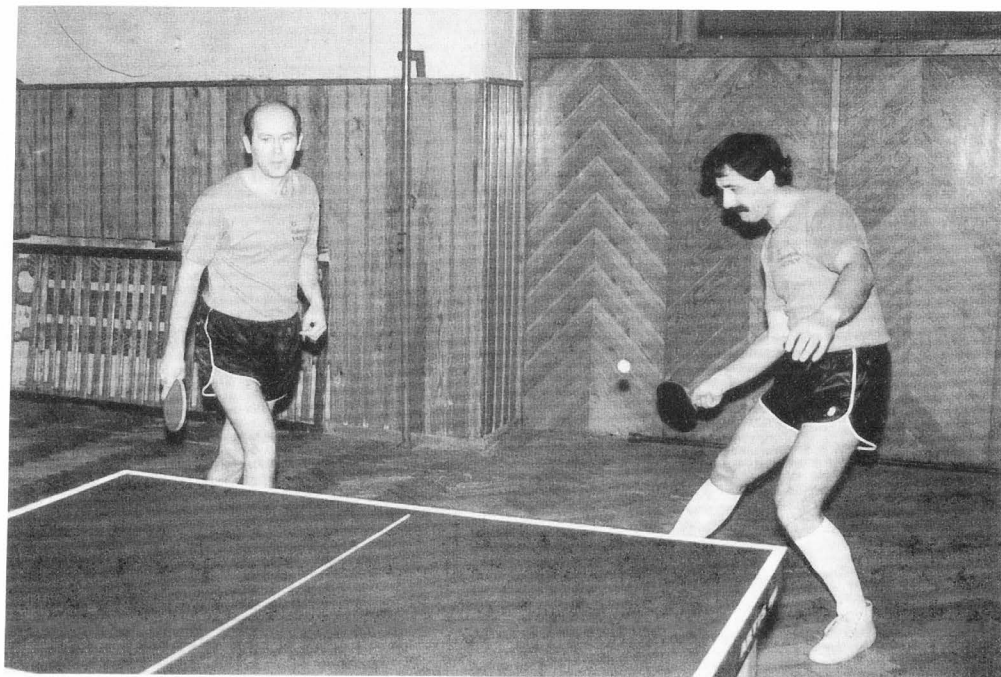
čuje vo výkonoch svojich predchodcov. Všetci sú držiteľmi 1. výkonnostnej triedy. Výchove lyžiarskej mlade sa venuje aj lyžiarsky oddiel. Pre okresné súťaže pripravujú kvalitných lyžiarov. Na vynikajúcich výsledkoch vrútockých lyžiarov majú veľkú zásluhu obetaví funkcionári T.Letrich, J.Lamoš, J.Malovecký, P.Strnisko a ďalší. Výdatne im však pomáhajú tréneri F.Bízik st. - tréner 1. triedy, J.Meriač a S.Moric - tréneri 2. triedy a

ďalší. Úsilie členov lyžiarskeho oddielu bolo odmenené poverením usporiadať majstrovstvá Slovenska veteránov, na ktorých sa zúčastnili takí vynikajúci lyžiari ako J.Krasuľa, V.Krajňák.

V súčasnosti lyžiarsky oddiel realizuje prestavbu vleku EPV 300 z Piatrovej na Kľačiansku Maguru. Na Piatrovej bude inštalovaný vlek TATRA POMA F-4000, ktorý svojimi technickými parametrami uspokojí požiadavky tohto strediska rekreačného lyžovania.

Stolnotenisový oddiel

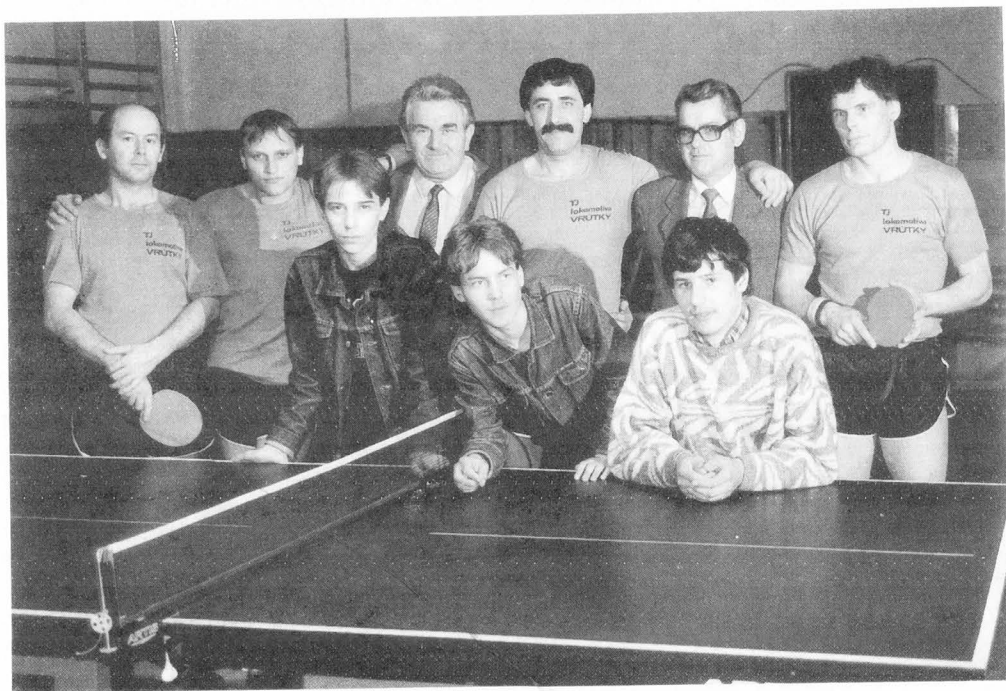
*Opory vrútockého
stolného tenisu
Ladislav Ruttkay
a Rudolf
Bukovinský*

V druhej polovici 30-tych rokov sa vo Vrútkach začal hrať aj stolný tenis. Najskôr sa hrával len spoločensky po kaviarňach, no postupne si získaval prívržencov najmä medzi mláde-

žou. Prišiel rok 1940 a aktívni stolní tenisti Ladislav Méheš, Vladimír Genda, Rudolf Bóna začali organizovať družstvo stolných tenistov. K nim sa pridali aj mladší Remeček, Korda a

bratia Pribylovci, čím vzniklo kvalitné družstvo, ktoré malo všetky predpoklady úspešného rozvoja. Preto už v roku 1941 vznikol pri FC Vrútky aj stolnotenisový oddiel. Hneď prvé výsledky stolných tenistov boli sľubné.

východ. Prišli noví hráči a funkcionári, ako Robert Pribyl, po ňom Tibor Klimo a ďalší nadväzovali na predchádzajúcu dobrú prácu oddielu. Svoje zápasy a tréningy mávali v telocvični v základnej škole na Gottwaldovej uli-

Poriadali rôzne turnaje, na ktorých sa zúčastňovali aj reprezentanti Slovenska. Po oslobodení síce na krátko stolný tenis stagnoval, no záujem o tento šport sa opäť obnovil. Oddiel sa znova prebojoval do 1. ligy skupiny

ci. Po jej zrušení vznikli priestorové ťažkosti, ku ktorým sa pridali aj generálne problémy a oddiel stagnoval. V roku 1979 došlo k jeho zrušeniu a mnohí dobrí hráči odišli do iných oddielov v okrese. V roku 1986 trinásť

nadšencov tohto športu, všetko bývalí aktívni hráči lokomotívy, znovu založili oddiel stolného tenisu. Predsedom novoutvoreného oddielu sa stal Rudolf Bukovinský, ešte stále aktívny hráč. Vo svojej práci sa opiera o dlhoročné skúsenosti Vladimíra Zibolena, ale aj Ladislava Ruttkaya a J.Valacha. S príchodom novej súťažnej sezóny do okresných súťaží prihlásili družstvá dospelých a dorastencov. Svoju aktivitu zameriavajú aj na rozšírenie členskej základne oddielu a vytvárajú dve družstvá dospelých. V roku 1987 družstvo A vyhralo okresnú súťaž, podobne aj družstvo dorastu, ktoré sa hneď prebojovalo do majstrovstiev kraja. Družstvu dospelých sa to podarilo až v tomto roku. Družstvo dospelých B zas vyhralo 3. triedu a postúpilo do 2. triedy, ktorá je tiež riadená okresom. To boli pre vrútocký stolný tenis veľ-

mi úspešné roky a vliali všetkým hráčom a funkcionárom nový elán. Veď všetky tri družstvá vyhrali svoje súťaže a prebojovali sa vyššie. Oddiel tvorí jednoliaty kolektív, čo sa prejavilo aj v brigádnickej činnosti, keď v roku 1987 jeho členovia odpracovali 160 brigádnických hodín. Medzi pekné podujatia, ktoré oddiel pripravil, patrí aj turnaj o majstra Vrútok neregistrovaných hráčov a turnaj Rodič-dieťa. V súčasnosti má oddiel štyroch trénerov, ktorí sa starajú o výkonnostný rast hráčov. V súčasnosti nemá oddiel vyhovujúce priestory, a preto celý funkcionársky aktív na čele s jeho predsedom vyvíja veľkú snahu o vybudovanie herne, ktorá by umožnila širšiemu hráčskemu káдру venovať sa tejto, jednej z najrýchlejších, loptových hier, aby sa mohli uplatniť aj vo vyšších súťažiach.

Šachový oddiel

Šachový oddiel je síce mladý, ale v Telovýchovnej jednote Lokomotíva ŽOS Vrútky vyvíja bohatú činnosť. Oddiel má dve družstvá, ktoré v roku 1978 po-

stúpili do vyšších súťaží. Príkladná je ich spolupráca so základnými školami Vrútok, odkiaľ získavajú aj svojich priaznivcov. Šachový oddiel môže

zdanlivo pracovať bez väčších materiálnych požiadaviek. Aj tak však vyžaduje priestory, ktoré im poskytuje ČSD Elektroúsek Vrútky, s ktorým nadviazali úzku spoluprácu. Za dobré výsledky bol šachovému oddielu udelený titul Vzorný oddiel ČSZTV. Podobne ako v

iných športoch aj v šachu platí pravidlo, že kvalita oddielu sa meria podľa kvality jeho funkcionárov. Veľkú zásluhu na systematickej práci oddielu má Jozef Čech, ktorý je v súčasnosti jedným z najstarších členov a funkcionárov oddielu.

Tenisový oddiel

Tenisový oddiel takisto patrí medzi mladé kolektívy vrútockej telovýchovy. Postupne prešiel z rekreačného športu na súťažný, aj keď sa stále zameriava na rozvoj masovej základne a rekreačný šport. Práve v tom spočíva jeho perspektíva - v zapojení mládeže a vo výchove mladej nastupujúcej generácie adeptov tohto bieleho športu, a tým v postupnej príprave schopných výkonnostných športovcov. Svoje prvé zápasy hrávali na svojpomocne vybudovaných tenisových kurtoch pri bývalom závode "Baterková" a neskôr na novovybudovaných dvorcoch v areáli gymnázia vo Vrútkach. Vybudovaním nových kurtov sa podstatne skvalitnila tréningová činnosť, ale aj rekreačný tenis vôbec. O rozvoj tenisu

vo Vrútkach sa najviac pričínili Ing. Gottwald a Ing. Topercer. Hoci činnosť tenisového oddielu sa nedá porovnať s činnosťou ostatných oddielov z hľadiska záujmu širokej verejnosti, predsa dosahuje dobré výsledky, čím sa pridáva k tým oddielom, ktoré šíria dobré meno svojej telovýchovnej jednoty. Podstatnú časť svojej aktivity zameriavajú na brigádnickú činnosť. Oddiel má len 47 členov, ktorí v roku 1982 odpracovali na výstavbe tenisovej steny, oplotení kurtov a príprave hracích plôch spolu 1200 brigádnických hodín. V pravidelných súťažiach majú dve družstvá, obidve v majstrovských súťažiach kraja. Muži sa umiestnili na piatom a dorastenci na siedmom mieste.

Uskutočnené investičné akcie v poslednom období

- generálna oprava futbalového ihriska v hodnote 750 000,- Kčs
- výstavba Športhotela v hodnote 2 mil.Kčs
- výstavba sauny v areáli Športhotela v hodnote 200 000,- Kčs
- výstavba filtrovacej stanice na plavárni v hodnote 500 000,- Kčs
- opлотenie plavárne v hodnote 150 000,- Kčs
- výstavba lyžiarskeho vleku na Piatrovej v hodnote 600 000,- Kčs
- dokončenie chatky na Kľačianskej Magure v hodnote 50 000,- Kčs
- výstavba kolkárne so 6 dráhami s automatickým stavačom kolcov, ktorá je v súčasnej dobe pred odovzdaním a náklady ešte nie sú vyčíslené

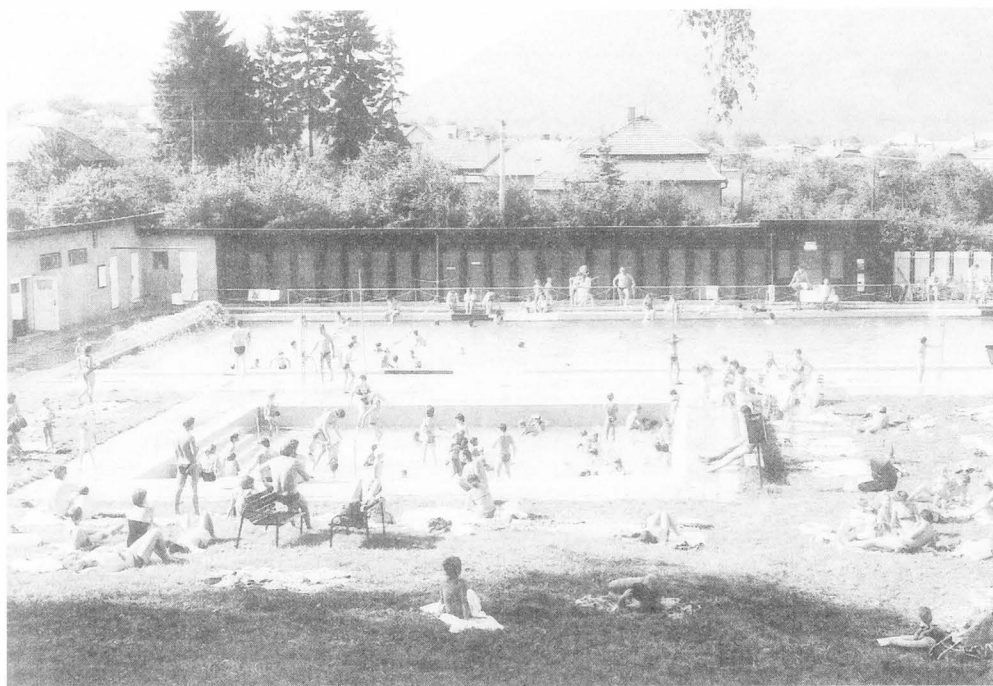
Plánované investičné akcie v nasledujúcom období

- v rámci združených prostriedkov ŠP ČSD, ONV Martin a SÚV ČSZTV športová hala pri Gymnáziu K.G. Vrútky, ktorá bude slúžiť aj hádzanárskemu oddielu
- jednoúčelová hala pre oddiel stolného tenisu
- hľadisko na hádzanárskom ihrisku
- rekonštrukcia (zväčšenie) plavárne spojená s plynofikáciou

Všetky uvedené investičné akcie budú realizovné podobne ako aj dokončené stavby v akcii "Z" v rámci volebného programu mesta Martin.

Zloženie výboru
Telovýchovnej jednoty Lokomotíva ŽOS Vrútky v roku 1989

Ing. Ján Weiss	- predseda TJ Lokomotíva ŽOS Vrútky
Ing. Jozef Šimek	- I. podpredseda
Ján Ďuriník	- II. podpredseda a predseda politicko-výchovnej komisie
Ing. Emil Kačica	- III. podpredseda a predseda pre oblasť investičnej výstavby
Milan Haliena	- tajomník
Ondrej Boďa	- hospodár
Ing. František Frait	- metodik
Ing. Ladislav Tyrpák	- predseda komisie údržby a prevádzky
Ľuboslav Nedoba	- člen komisie výstavby
Ing. Ján Garaj	- člen výboru
Ľudovít Jaššík	- člen výboru
Tibor Joško	- predseda kontrolnej a revíznej komisie

*Súčasný plavecký
areál slúži na
rekreačné účely
širokej
vrútockej
verejnosti*

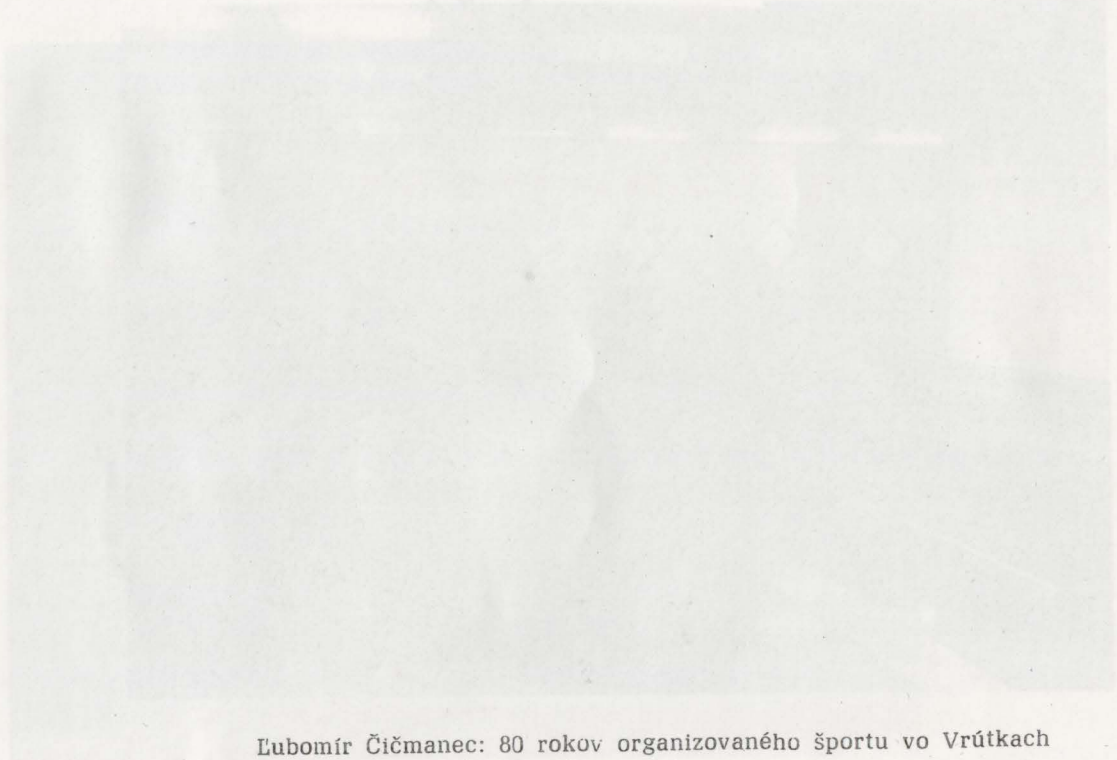
*Hádzanársky
štadión pamätá
úspechy i roky
chudobné.
V súčasnosti je
však jediným
útočiskom
siedmych
družstiev
hádzanej*

*Chatu
v lyžiarskom
stredisku na
Piatrovej
využívajú cez
letné mesiace aj
ostatné oddiely*

Lubomír Čičmanec: 80 rokov organizovaného športu vo Vrútkach
Návrh obálky: Oskár Kemény
Vytlačili: Nadas, závod 01, Martin 7 v náklade 300 ks
Povolené: ONV Martin, odborom kultúry č. 33/89
ISBN 80—900414—0—X
Nepredajné!